

УДК 808.2 : [81'35 : 811.161.3]

У. І. Куліковіч, канд. філал. навук (БДТУ, г. Мінск)

ТЫПАЛАГІЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ

АКАДЭМІЧНАГА ДАВЕДНІКА ПА АРФАГРАФІІ

Акадэмічныя даведнікі па арфаграфіі і пунктуацыі рускай і беларускай моў [1, 2] – новы від выданняў, які з’явіўся на постсавецкай прасторы ў пачатку XXI ст.. Такі від не прадстаўлены ў дзяржаўных стандартах па выдавецкай справе. Падставамі для стварэння іх сталі змены, якія адбыліся ў мове канца XX – пачатку XXI ст., неадпаведнасць для сучаснасці асобных арфаграфічных рэкамендацый 60-х гг. XX ст. – часу апошняй афіцыйнай карэкціроўкі правапісных зводаў, пропускі і недакладнасці ў фармулёўках тагачасных арфаграфічных прадпісанняў. Таму сёння актуальнай бачыцца задача вызначыць асноўныя тыпалагічныя характарыстыкі, паводле якіх навуковая кніга, прысвечаная арфаграфіі, можа пазіцыянавацца як акадэмічны даведнік.

Матэрыяламі для ўстанаўлення адметнасцей даведніка па арфаграфіі сталі метадычныя і навуковыя распрацоўкі С.Г. Антонай, І. А. Жаркова, Т. В. Кульматавай, А. Э. Мільчына, Н. З. Рабінінай, матэрыялы ГОСТ 7.60 – 2003.

Пры распрацоўцы канцэпцыі такога выдання неабходна ўлічваць: 1) правілы пісьма – агульназапатрабаваная інфармацыя, разлічаная на шырокае кола чытачоў; 2) прынцып падбору матэрыялу і форма яго падачы павінны быць лагічна апраўданымі, навукова абгрунтаванымі, актуальнымі; 3) комплекс правілаў – арганічна звязаныя паміж сабой раздзелы і цыклы, важнейшае патрабаванне – сістэмнасць прадстаўлення кола звестак; 4) аўтары – творчы калектыў навукоўцаў, метадыстаў і настаўнікаў-практыкаў (непасрэдныя ўдзельнікі рэалізацыі канцэпцыі); 5) наяўнасць каментарыяў і зручных сродкаў пошукавай арыентацыі.

Такім чынам, акадэмічны даведнік па арфаграфіі – гэта навуковае выданне, адрасаванае шырокай чытацкай аўдыторыі, не прызначанае для суцэльнага чытання, якое змяшчае вычарпальныя, несупярэчлівыя звесткі адносна напісання слоў, размешчаныя ў парадку, зручным для іх хуткага знаходжання, і характарызуецца лаканізмам выкладу правілаў, наяўнасцю каментарыяў і сродкаў пошукавай арыентацыі.

ЛІТАРАТУРА

1. Правила русской орфографии и пунктуации. Полный академический справочник / Под ред. В. В. Лопатина. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2010. – 432 с.

2. Сучасная беларуская арфаграфія: акадэмічны даведнік / І.У. Кандрэня, Л.П. Кунцэвіч, А.А. Лукашанец. – Мінск : Аверсэв, 2012. – 272 с.